

Datum
2018-09-26

Ert datum
2018-07-06

Diarienummer
KS-2018/1721.109
Er referens
Ju2018/03485/L4

Handläggare
Frida Ryberg
Frida.Ryberg@huddinge.se

Justitiedepartementet

En effektivare kommunal räddningstjänst (SOU 2018:54) - remissyttrande

Huddinge kommun är positiv till det mesta av betänkandet och vill lyfta några av utredningens förslag som extra viktiga för att kunna få en effektivare räddningstjänst i Sverige. Det första gäller kraven på ökad samverkan mellan kommuner och att dessa är anslutna till ett ledningssystem med en förmåga som avspeglar riskerna. Vidare är det viktigt med en fungerande statlig tillsyn över kommunens utförande, ett förtydligande av mål för den förebyggande verksamheten och att frågan om jämställdhet stärks i MSBs uppdrag.

Kommunen anser dock att utredningen även innehåller ett antal förslag som inte skulle bidra till en effektivare räddningstjänst och vill därför lämna följande synpunkter som bör beaktas i regeringens fortsatta arbete.

Föreslaget fokus på förebyggande arbete mot skadade och döda i samband med brand är för snävt. Till detta bör samhällsviktiga verksamheter läggas som prioriterade områden. Detta för att undvika att bränder som får stora samhällskonsekvenser på grund av utebliven samhällsfunktionalitet eller omfattande miljökador inte kommer att prioriteras i tillräcklig omfattning.

Huddinge kommun delar utredningens uppfattning att länsstyrelsernas tillsyn av den kommunala räddningstjänsten idag har brister, men delar inte uppfattningen att detta löses via överförandet av tillsynen till MSB. En tydligare vägledning och stöd från MSB bör istället utvecklas för att öka kvaliteten på tillsynerna.

Länsstyrelserna bör även fortsättningsvis bära ansvaret för övertagandet av räddningsinsatser, men med ökat stöd från MSB, då länsstyrelserna har en god överblick över respektive län och finns bättre geografiskt representerade än MSB vilket underlättar dialogen med kommunerna. Därtill har länsstyrelserna andra närliggande uppgifter vilket medför att de har kunskap om regionala och lokala händelser och förhållanden av vikt för skydd mot olyckor.

Det är viktigt att eventuella föreskrifter avseende kommunala ledningssystem tar höjd för att behov och systemstorlek kommer att variera över landet även i framtiden, och i detta får inte kommande föreskrifter bli ett hinder.

Beslut i detta ärende har fattats av kommunstyrelsen den 24 oktober 2018 (protokollsutdrag bifogas).

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Kommunstyrelsens ordförande
141 85 Huddinge

Besök
Kommunalvägen 28

Tfn 08-535 300 00
Tfn vxl 08-535 300 00

huddinge@huddinge.se
www.huddinge.se

Datum
2018-09-26

Diarienummer
KS-2018/1721.109

Daniel Dronjak
Kommunstyrelsens ordförande

Datum
2018-09-26

Diarienummer
KS-2018/1721.109

Handläggare
Frida Ryberg
Frida.Ryberg@huddinge.se

Kommunstyrelsen

Remiss av betänkandet En effektivare kommunal räddningstjänst (SOU 2018:54)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

Bifogad skrivelse till kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 26 september 2018, bilaga 1, överlämnas till Justitiedepartementet som Huddinge kommuns yttrande över betänkandet En effektivare kommunal räddningstjänst (SOU 2018:54).

Sammanfattning

Huddinge kommun har fått betänkandet *En effektivare kommunal räddningstjänst (SOU 2018:54)* på remiss från Justitiedepartementet. I betänkandet presenteras flera förslag på förändringar för att kommunernas brandförebyggande verksamhet och räddningstjänst ska bli mer effektiv.

Ärendet har gått på internremiss till Södertörns Brandförsvarsförbund (SBFF) som i sitt remissvar i allt väsentligt stödjer utredningens förslag men framhåller följande också ett antal invändningar.

Kommunstyrelsens förvaltning är, liksom SBFF, positiv till det mesta av betänkandet och vill lyfta några av utredningens förslag som extra viktiga för att kunna få en effektivare räddningstjänst. Det första gäller kraven på ökad samverkan mellan kommuner och att dessa är anslutna till ett ledningssystem med en förmåga som avspeglar riskerna. Vidare är det viktigt med en fungerande statlig tillsyn över kommunens utförande, ett förtydligande av mål för den förebyggande verksamheten och att frågan om jämställdhet stärks i uppdraget för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

Kommunstyrelsens förvaltning anser dock att utredningen även innehåller ett antal förslag som inte skulle bidra till en effektivare räddningstjänst och vill därför lämna att antal synpunkter som bör beaktas i regeringens fortsatta arbete.

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Kommunstyrelsens förvaltning
141 85 Huddinge

Besök
Kommunalvägen 28

Tfn 08-535 300 00
Tfn vxl 08-535 300 00

huddinge@huddinge.se
www.huddinge.se

Beskrivning av ärendet

Huddinge kommun har fått betänkandet *En effektivare kommunal räddningstjänst (SOU 2018:54)* på remiss från Justitiedepartementet.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 16 februari 2017 att tillkalla en särskild utredare för att se över kommunernas brandförebyggande verksamhet och räddningstjänst. F.d. regiondirektören Jan-Åke Björklund förordnades till särskild utredare från och med den 1 april 2017. Från den 28 augusti 2017 förordnades en rad experter till hans hjälp.

Sammanfattning av utredningens förslag

Likformiga styrdokument

Handlingsprogrammen behöver bli mer konkreta, likformiga och möjliga att följa upp utan att kommunernas verksamheter blir alltför detaljstyrda. Utredningen föreslår att handlingsprogrammets struktur ska likriktas nationellt, framförallt genom att den centrala myndigheten på området, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), får meddela föreskrifter om detta. Det underlättar jämförelser av kommunernas förmåga och förbättrar kvalitén i handlingsprogrammen. Det ger även staten bättre förutsättningar för att utveckla sitt stöd till kommunernas upprättande av handlingsprogram och för att utöva tillsyn. Samtidigt som kraven på handlingsprogrammen skärps föreslår utredningen att formerna för kommunernas beslut om antagande av handlingsprogram ska avregleras.

Förändrad styrning av förebyggande verksamhet

Det föreslås att det i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) införs ett nationellt mål: Förebyggande verksamhet som staten och kommunerna ansvarar för ska planeras och organiseras så att den effektivt bidrar till att förhindra eller begränsa skador till följd av bränder och andra olyckor. Särskild vikt ska läggas vid att förhindra människors död och andra allvarliga skador. Ett nationellt mål understryker också att den förebyggande verksamheten är lika viktig som räddningstjänstverksamheten.

Vidare föreslår utredningen att MSB får bemyndigande att föreskriva hur tillsyn ska planeras och utföras.

Fokus på riskanalys och förmåga i räddningstjänstverksamhet

Utredningen föreslår att det i handlingsprogrammet ska redovisas vilken förmåga kommunen, själv eller i samverkan med andra, har att genomföra räddningsinsatser för varje typ av olycka som det finns risk för i kommunen. Det måste i hela landet finnas en beredskap för att hantera omfattande eller komplicerade räddningsinsatser, även om de är sällan förekommande. I de fallen ska en ledningsorganisation kunna bygga ut och externa resurser tas emot. Hur en sådan situation ska hanteras bör planeras i förväg. Kommunerna ska därför ange förmågan att utföra omfattande räddningsinsatser i handlingsprogrammet.

Datum
2018-09-26

Diarienummer
KS-2018/1721.109

Möjligheter till effektivare räddningsinsatser

Arbetsmiljöverket föreslås få i uppdrag att i samverkan med andra utreda vilka krav som bör ställas vid rök- och kemdykning i arbetsmiljöhänsedande.

För att åstadkomma snabbare räddningsinsatser genom nyttjande av samhällets samlade resurser föreslår utredningen ett undantag från kravet på kommunal anställning. Kommunerna ska ha möjlighet att träffa avtal med andra om att göra inledande åtgärder vid en räddningsinsats

Bättre förutsättningar för samverkan med andra

Både vid tillförande av externa resurser och vid samverkan med aktörer med samtidiga uppdrag finns mycket att vinna på att de andra aktörerna vet vad de kan förvänta sig av kommunal räddningstjänst. Därför föreslår utredningen att de kommunala räddningstjänsternas ledningssystem samt märkning av personalens arbetskläder, fordon och utrustning likriktas genom föreskrifter.

Utvecklad samverkan mellan kommunerna

Utredningen föreslår att kommunerna i sitt ledningssystem ständigt ska upprätthålla en övergripande ledning av räddningstjänstverksamheten. I praktiken måste kravet uppfyllas genom någon form av samverkan men kommunerna får själva frihet att välja hur kravet ska uppfyllas. Det kan till exempel röra sig om att flera kommuner i samverkan har en ledningscentral som är bemannad dygnet runt.

Förändrad reglering av ledningen i räddningstjänsten

Utredningen föreslår förändringar i regleringarna om räddningschefens och räddningsledarens ansvar samt omfördelning av de särskilda befogenheterna (t.ex. ingrepp i annans rätt) enligt LSO. Tydliggörande av räddningschefens och räddningsledarens roller där befogenheterna ska kunna fördelas på flera befattningshavare i räddningsledningen. Befogenheterna bör utgå från räddningschefen och delegeras av honom eller henne till olika befattningshavare som uppfyller kraven för att vara räddningsledare.

Det föreslås inga förändringar som rör ledningen i själva förvaltningsorganisationen i utredningen.

Behörighetskrav för räddningschefen och bättre ledningsutbildning

Behörighetskrav för räddningschefer bör införas och ta sin utgångspunkt i utbildning enligt utredningen. Den utbildning som i befintligt utbildningssystem är lämplig för ett sådant behörighetskrav är en brandingenjörsexamen tillsammans med MSB:s påbyggnadskurs i räddningstjänst för brandingenjörer (RUB). Dock bör det enligt utredningen finnas fler vägar till behörighet som räddningschef som inte bygger på en brandingenjörsexamen.

Mot bakgrund av detta föreslår utredningen att MSB bör få i uppdrag att se över utbildningssystemet för räddningschef, räddningsledare och annan ledningspersonal. Det närmare behörighetskravet för räddningschefen bör bestämmas och införas när MSB:s utredning är klar.

Datum
2018-09-26

Diarienummer
KS-2018/1721.109

Viss utveckling av utbildningsverksamheten i övrigt

Utredningen föreslår att dagens urvalsgrunder till SMO-utbildningen bör kompletteras med en ny urvalsgrund: erfarenhet från annan utbildning.

Förbättrad personalförsörjning av deltidbrandmän

Personalförsörjningen av deltidbrandmän har under de senaste decennierna utvecklats till ett av svensk räddningstjänsts största problem. Utredningen konstaterar att personalförsörjningen för räddningstjänsten är kommunernas ansvar. Det gäller kommunen som helhet och inte bara räddningstjänstorganisationen.

Utredningen föreslår att MSB får en särskild uppgift att stödja kommunerna i fråga om personalförsörjning av deltidbrandmän.

Utredningen föreslår att huvuddelen av arbete som deltidbrandman ska undantas vid beräkning av arbetslöshetsersättning.

Ökad jämställdhet och mångfald

Kommunerna som arbetsgivare har det primära ansvaret för att öka jämställdhet och mångfald inom räddningstjänsten. Många kommuner tar ansvar genom åtgärder som kan tjäna som goda exempel för andra. MSB har också varit en drivande aktör i arbetet för jämställdhet och mångfald och bedriver fortfarande ett aktivt arbete. Utredningen föreslår att MSB ges en särskild uppgift att verka för jämställdhet och mångfald i kommunal räddningstjänst för att säkerställa kontinuitet i myndighetens arbete.

Utveckling av statens tillsyn och stöd

Statens tillsyn av kommunerna utövas inom länet av länsstyrelsen och av MSB på central nivå. Länsstyrelserna och MSB har också fler uppgifter enligt LSO och andra närliggande författningar.

Den statliga tillsynen är inte tillräckligt effektiv enligt utredningen. Det är ett komplext tillsynsområde och alla dagens 21 länsstyrelser har inte tillräckligt med resurser och kompetens för uppgiften. Utredningen har särskilt övervägt tre alternativ till åtgärder. Fortsatt ansvar hos 21 länsstyrelser men med väsentligt förstärkta resurser och tydligare styrning. 6 länsstyrelser som tar över ansvaret i linje med Indelningskommitténs och Forsvarsberedningens nyligen lämnade förslag om organisering på närliggande områden. Tillsyn och stöd samlas hos MSB. De tre alternativen har alla sina för- och nackdelar.

Utredningen föreslår att MSB ska utföra tillsyn av och ge stöd till kommunerna. Hos myndigheten kan resurser och kompetens samlas för en effektiv statlig tillsyn.

Utredningen föreslår också att MSB ska få möjlighet att förelägga kommunerna att åtgärda brister. Föreläggandena ska kunna utfärdas vid vite om det föreligger särskilda skäl. Det krävs för att ge tillsynsmyndigheten tillräckliga ingripandemöjligheter och får också ersätta regeringens nuvarande möjlighet att ändra kommunernas handlingsprogram.

Utredarna föreslår vidare en rad förslag på hur MSB:s roll i LSO ska förtydligas för att skapa en effektivare räddningstjänst vid särskilt omfattande räddningsinsatser.

Remissvar

Södertörns brandförsvarsförbund

Södertörns brandförsvarsförbund (SBFF) tillstyrker i sitt remissvar (bilaga 3) i allt väsentligt utredningens förslag. SBFF anser att det är bra för det svenska samhället och dess medborgare att intentionerna i utredningen genomförs. I synnerhet framhålls att följande är viktigt att uppnå:

- Kraven på ökad samverkan mellan kommuner och att dessa är anslutna till ett ledningssystem med en förmåga som avspeglar riskerna.
- En fungerande statlig tillsyn över kommunens utförande.
- Ett förtydligande av mål för den förebyggande verksamheten.
- Att frågan om jämställdhet stärks i MSBs uppdrag.

SBFF lämnar följande huvudsakliga synpunkter på förslaget:

- Förslaget fokus på förebyggande arbete mot skadade och döda i samband med brand är för snävt och samhällsviktiga verksamheter saknas i prioriterade områden.
- MSB ska understödja länsstyrelserna i samband tillsyn av kommunal verksamhet och övertagande av räddningsinsats. Länsstyrelsen ska dock bära ansvaret.
- Det är viktigt att eventuella föreskrifter avseende kommunala ledningssystem tar höjd för att behov och systemstorlek kommer att variera över landet även i framtiden, och i detta får inte kommande föreskrifter bli ett hinder.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelsens förvaltning är, liksom Södertörns Brandförsvarsförbund, positiv till det mesta av betänkandet och vill lyfta några av utredningens förslag som extra viktiga för att kunna få en effektivare räddningstjänst i Sverige. Det första gäller kraven på ökad samverkan mellan kommuner och att dessa är anslutna till ett ledningssystem med en förmåga som avspeglar riskerna. Vidare är det viktigt med en fungerande statlig tillsyn över kommunens utförande, ett förtydligande av mål för den förebyggande verksamheten och att frågan om jämställdhet stärks i MSBs uppdrag.

Kommunstyrelsens förvaltning anser dock att utredningen även innehåller ett antal förslag som inte skulle bidra till en effektivare räddningstjänst och vill därför lämna följande synpunkter som bör beaktas i regeringens fortsatta arbete.

- Förslaget fokus på förebyggande arbete mot skadade och döda i samband med brand är för snävt. Till detta bör samhällsviktiga verksamheter läggas som prioriterade områden. Detta för att undvika att bränder som får stora samhällskonsekvenser på grund av utebliven samhällsfunktionalitet eller omfattande miljöskador inte kommer att prioriteras i tillräcklig omfattning.
- Förvaltningen delar utredningens uppfattning att länsstyrelsernas tillsyn av den kommunala räddningstjänsten idag har brister, men delar inte uppfattningen att detta löses via överförandet av tillsynen till MSB. En tydligare vägledning och stöd från MSB bör istället utvecklas för att öka kvaliteten på tillsynerna. Länsstyrelsen bör även fortsättningsvis bära ansvaret för övertagandet av räddningsinsatser men med ökat stöd från MSB då de har en god överblick över länet och finns bättre geografiskt representerade än MSB vilket underlättar dialogen med kommunerna. Därtill har länsstyrelsen andra närliggande uppgifter vilket medför att de har kunskap om regionala och lokala händelser och förhållanden av vikt för skydd mot olyckor.
- Det är viktigt att eventuella föreskrifter avseende kommunala ledningssystem tar höjd för att behov och systemstorlek kommer att variera över landet även i framtiden, och i detta får inte kommande föreskrifter bli ett hinder.

Magdalena Bosson
Kommundirektör

Toralf Nilsson
Kanslidirektör

Frida Ryberg
Säkerhetschef

Bilagor

- Bilaga 1. Förslag till remissyttrande
- Bilaga 2. Remittering av betänkandet En effektivare kommunal räddningstjänst (SOU 2018:54)
- Bilaga 3. Södertörns brandförsvarsförbunds remissvar

Datum
2018-09-26

Diarienummer
KS-2018/1721.109

Beslutet delges
Justitiedepartementet
Södertörns Brandförsvarsförbund

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum

24 oktober 2018

Paragraf

§ 11

Diarienummer KS-2018/1721.109

Remiss av betänkandet En effektivare kommunal räddningstjänst (SOU 2018:54)

Kommunstyrelsens beslut

Bifogad skrivelse till kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 26 september 2018, bilaga 1, överlämnas till Justitiedepartementet som Huddinge kommuns yttrande över betänkandet En effektivare kommunal räddningstjänst (SOU 2018:54).

Sammanfattning

Huddinge kommun har fått betänkandet En effektivare kommunal räddningstjänst (SOU 2018:54) på remiss från Justitiedepartementet. I betänkandet presenteras flera förslag på förändringar för att kommunernas brandförebyggande verksamhet och räddningstjänst ska bli mer effektiv.

Ärendet har gått på internremiss till Södertörns Brandförsvarsförbund (SBFF) som i sitt remissvar i allt väsentligt stödjer utredningens förslag men framhåller följande också ett antal invändningar.

Kommunstyrelsens förvaltning är, liksom SBFF, positiv till det mesta av betänkandet och vill lyfta några av utredningens förslag som extra viktiga för att kunna få en effektivare räddningstjänst. Det första gäller kraven på ökad samverkan mellan kommuner och att dessa är anslutna till ett ledningssystem med en förmåga som avspeglar riskerna. Vidare är det viktigt med en fungerande statlig tillsyn över kommunens utförande, ett förtydligande av mål för den förebyggande verksamheten och att frågan om jämställdhet stärks i uppdraget för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

Kommunstyrelsens förvaltning anser dock att utredningen även innehåller ett antal förslag som inte skulle bidra till en effektivare räddningstjänst och vill därför lämna att antal synpunkter som bör beaktas i regeringens fortsatta arbete.

Beslutet delges

Justitiedepartementet

Södertörns Brandförsvarsförbund